

ΕΞ. ΕΠΕΙΓΟΥΣΑ

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ

Αθήνα, 26 Ιανουαρίου 2015

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ

ΓΕΝΙΚΗ ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΟΙΚΗΣΗΣ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΕΦΑΡΜΟΓΗΣ ΤΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΝΟΜΟΘΕΣΙΑΣ

ΥΠΟΔΙΕΥΘΥΝΣΗ Α' - ΑΜΕΣΗΣ ΦΟΡΟΛΟΓΙΑΣ

ΤΜΗΜΑΤΑ: Α', Β'

Ταχ. Δ/ση: Καρ. Σερβίας 10

ΠΟΛ.1032

Ταχ. Κώδικας: 101 84 ΑΘΗΝΑ

Πληροφορίες: Β. Δασουράς, Μ. Χαπίδης

ΠΡΟΣ: Ως Π.Δ.

Τηλέφωνο: 210 - 3375314, 312

ΦΑΞ: 210 - 3375001

ΘΕΜΑ: Φορολογική μεταχείριση του εισοδήματος από μεταβίβαση τίτλων και ολόκληρης επιχείρησης μετά την έναρξη ισχύος των διατάξεων του νέου Κ.Φ.Ε. (ν. 4172/2013).

Σας κοινοποιούμε τις διατάξεις των άρθρων 42 και 43 του ν. 4172/2013 (ΦΕΚ 167Α'), όπως ισχύουν μετά την τροποποίησή τους με την υποπαρ. Δ1 της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν. 4254/2014 (ΦΕΚ 85Α') και το άρθρο 88 του ν. 4316/2014 (ΦΕΚ 270Α'), αναφορικά με το πιο πάνω θέμα και σας παρέχουμε τις ακόλουθες διευκρινίσεις για την ορθή και ομοιόμορφη εφαρμογή τους:

1. Σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 42 του ν.4172/2013, κάθε εισόδημα που προκύπτει από υπεραξία μεταβίβασης των ακόλουθων τίτλων, καθώς και μεταβίβασης ολόκληρης επιχείρησης, υπόκειται σε φόρο εισοδήματος **φυσικών προσώπων**,

α) μετοχές σε εταιρεία μη εισηγμένη σε χρηματιστηριακή αγορά,

β) μετοχές και άλλες κινητές αξίες εισηγμένες σε χρηματιστηριακή αγορά, εφόσον ο μεταβιβάζων συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό τουλάχιστον μισό τοις εκατό (0,5%),

γ) μερίδια ή μερίδες σε προσωπικές εταιρείες,

δ) κρατικά ομόλογα και έντοκα γραμμάτια ή εταιρικά ομόλογα,

ε) παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα.

Ως μεταβίβαση, σύμφωνα με το προηγούμενο εδάφιο, νοείται και η εισφορά των ανωτέρω τίτλων για την κάλυψη ή αύξηση κεφαλαίου εταιρείας.

Σε περίπτωση που οι ως άνω τίτλοι αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης (ΠΜΔ), οι διατάξεις της παραγράφου αυτής έχουν εφαρμογή, εφόσον οι τίτλοι αυτοί έχουν αποκτηθεί από την 1^η Ιανουαρίου 2009 και εξής.

2. Από τα ανωτέρω προκύπτουν τα ακόλουθα:

i) ως μετοχές των περιπτώσεων α' και β' των πιο πάνω διατάξεων νοούνται τόσο αυτές των ημεδαπών όσο και των αλλοδαπών εταιρειών (διαπραγματεύσιμες και μη σε χρηματιστηριακή αγορά), καθόσον ο νόμος δεν κάνει διάκριση. Επίσης, ως μετοχές νοούνται και οι εταιρικές μερίδες της ετερόρρυθμης εταιρείας κατά μετοχές, καθόσον αυτές, σύμφωνα με την παρ.1 του άρθρου 284 του ν.4072/2012, παρίστανται με μετοχές και κάθε εταιρική μερίδα αντιστοιχεί σε μία ή περισσότερες μετοχές. Επίσης, στην περ. β' των ως άνω διατάξεων εμπίπτει και η τυχόν υπεραξία που προκύπτει από τη μεταβίβαση τίτλων παραστατικών δικαιωμάτων κτήσης μετοχών «warrants» που αποκτήθηκαν λόγω συμμετοχής στις αυξήσεις κεφαλαίου των τραπεζών «Εθνική Τράπεζα», «Alpha Bank» και «Τράπεζα Πειραιώς».

ii) Στο πεδίο εφαρμογής της περίπτωσης γ' εμπίπτει, αν και δεν αναφέρεται ρητά στο νόμο, το εισόδημα (υπεραξία) από μεταβίβαση ποσοστού συμμετοχής σε κοινοπραξία δεδομένου ότι με βάση τις διατάξεις της παρ.3 του άρθρου 293 του ν.4072/2012, ορίζεται ότι εφόσον η κοινοπραξία ασκεί εμπορική δραστηριότητα, εφαρμόζονται ως προς αυτήν αναλόγως οι διατάξεις για την ομόρρυθμη εταιρία. Περαιτέρω, στις ίδιες διατάξεις εμπίπτει και η μεταβίβαση μεριδίων εταιρειών περιορισμένης ευθύνης, ιδιωτικών κεφαλαιουχικών εταιρειών, κοινωνιών και αστικών εταιριών.

Επισημαίνεται ότι εμπίπτουν και τα μερίδια των ΟΣΕΚΑ που είναι εγκατεστημένοι στην ημεδαπή ή σε άλλο κράτος μέλος της Ε.Ε. ή σε κράτος ΕΟΧ/ΕΖΕΣ. Ειδικά για την υπεραξία που αποκτούν οι μεριδιούχοι από την εκποίηση μεριδίων από ημεδαπούς ΟΣΕΚΑ έχουν εφαρμογή οι ειδικότερες διατάξεις της παρ.5 του άρθρου 103 του ν.4099/2012, οι οποίες δεν έχουν καταργηθεί με το ν.4172/2013 και με τις οποίες ορίζεται ότι αυτή απαλλάσσεται από το φόρο εισοδήματος ενώ αντίθετα, η υπεραξία που προκύπτει από την εκποίηση μεριδίων από ΟΣΕΚΑ με έδρα σε τρίτες χώρες φορολογείται ελλείψει

απαλλακτικής διάταξης. Αναφορικά με τη φορολογική μεταχείριση της υπεραξίας που αποκτούν οι μεριδιούχοι από την εκποίηση μεριδίων από ΟΣΕΚΑ Ε.Ε ή ΕΟΧ/ΕΖΕΣ γίνεται δεκτό, σύμφωνα και με την πάγια νομολογία ΔΕΕ (C-370/11, Επιτροπή κατά Βελγίου) ότι αυτή εξομοιώνεται με αυτή των μεριδιούχων των ημεδαπών ΟΣΕΚΑ.

iii) Ως υπεραξία από μεταβίβαση ομολόγων της περίπτωσης δ' δεν νοείται η τυχόν διαφορά που προκύπτει μεταξύ της ονομαστικής αξίας και της αξίας κτήσης των τίτλων αυτών κατά την ημερομηνία λήξης τους, λόγω απόκτησής τους στη δευτερογενή αγορά. Επισημαίνεται ότι από το φόρο εισοδήματος απαλλάσσεται και η υπεραξία που προκύπτει από τη μεταβίβαση ημεδαπών εταιρικών ομολόγων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ.1 του άρθρου 14 του ν.3156/2003, καθόσον οι διατάξεις αυτές ως ειδικότερες κασιγχύουν του άρθρου 42 του ν.4172/2013. Γίνεται δεκτό ότι για λόγους ίσης μεταχείρισης και σύμφωνα με την πάγια νομολογία ΔΕΕ, της ίδιας απαλλαγής τυγχάνουν και τα εταιρικά ομόλογα που έχουν εκδοθεί από εταιρείες ΕΕ και ΕΟΧ/ΕΖΕΣ (C-370/11, Επιτροπή κατά Βελγίου, C-338/11, Santander, C-436/06, Grønfeldt, C-265/04, Bouanich, C-345/05, Επιτροπή κατά Πορτογαλίας, C-219/03, Επιτροπή κατά Ισπανίας).

iv) Στην έννοια του εισοδήματος από υπεραξία μεταβίβασης παραγώγων, όπως αυτά ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 42, εμπίπτει και η υπεραξία κατά το κλείσιμο θέσης επενδυτή η οποία προκύπτει κατά τη λήξη ή πριν τη λήξη της σύμβασης.

3. Ειδικά για την υπεραξία που αποκτά φυσικό πρόσωπο από τη μεταβίβαση μετοχών και άλλων κινητών αξιών εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά, διευκρινίζεται ότι εφόσον αυτή αφορά τίτλους που έχουν αποκτηθεί πριν την 1η Ιανουαρίου 2009, απαλλάσσεται της φορολογίας εισοδήματος, ανεξάρτητα του ποσοστού συμμετοχής του μεταβιβάζοντος στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας. Αντίθετα, για τίτλους που έχουν αποκτηθεί μετά την 1.1.2009, η απαλλαγή από το φόρο υπεραξίας παρέχεται μόνον όταν ο μεταβιβάζων συμμετέχει στο μετοχικό κεφάλαιο της εταιρείας με ποσοστό μικρότερο από μισό τοις εκατό (0,5%).

Από τα ανωτέρω συνάγεται ότι σε περίπτωση κατά την οποία φυσικό πρόσωπο, φορολογικός κάτοικος Ελλάδος, κατά το χρόνο που πωλεί μετοχές εισηγμένες στο ΧΑ ή σε αλλοδαπό χρηματιστήριο, κατέχει ποσοστό μικρότερο του 0,5% των μετοχών της συγκεκριμένης ΑΕ της οποίας μεταβιβάζει τις μετοχές, η υπεραξία που προκύπτει από την πώληση αυτή δεν υπόκειται στη φορολογία του

άρθρου 42, ανεξάρτητα από το χρόνο απόκτησης των μετοχών, αλλά και τον αριθμό των μετοχών που μεταβιβάζονται.

Επειδή είναι δυνατόν κάποιοι μέτοχοι με ποσοστό 0,5% ή μεγαλύτερο του μετοχικού κεφαλαίου ανώνυμης εταιρείας (κατά το χρόνο πώλησης) να είχαν αποκτήσει μετοχές της εταιρείας αυτής τόσο πριν όσο και μετά την 1.1.2009, με την παρούσα γίνεται δεκτό, ότι επί πωλήσεως αυτών, θα εφαρμόζεται η μέθοδος της FIFO, ούτως ώστε μετά την παρέλευση κάποιου χρονικού διαστήματος να έχουν εξαντληθεί οι μετοχές που είχαν αποκτηθεί μέχρι τον κρίσιμο ως άνω χρόνο και ο νόμος να εφαρμόζεται απρόσκοπτα. Για το σκοπό αυτό, θα πρέπει να ζητείται αντίστοιχη κατάσταση από τις χρηματιστηριακές εταιρίες η οποία θα φυλάσσεται από το φυσικό πρόσωπο και θα προσκομίζεται σε περίπτωση ελέγχου.

Τέλος, επισημαίνεται ότι ελλείπει ρητής διάταξης στο νόμο, η μη συμμετοχή εταίρου, μέλους ή μετόχου στην αύξηση του κεφαλαίου οποιασδήποτε εταιρίας δεν συνιστά μεταβίβαση τίτλων.

4. Το εισόδημα από τη μεταβίβαση τίτλων της παρ. 1 του άρθρου 42, φορολογείται, προκειμένου για τα φυσικά πρόσωπα, με συντελεστή 15% σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 43 του ν. 4172/2013, χωρίς να απαιτείται κατά το χρόνο της μεταβίβασης η υποβολή δήλωσης, όπως ίσχυε με τις προϊσχύσασες διατάξεις του ν. 2238/1994, καθόσον το εν λόγω εισόδημα θα συμπεριληφθεί στην ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φυσικού προσώπου και θα φορολογηθεί στο τέλος του έτους (Δ12Α 1049253 ΕΞ2014/17.3.2014 έγγραφό μας).

Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.1 του άρθρου 42, και για μεταβίβαση ολόκληρης επιχείρησης, δηλαδή μεταβίβαση του συνόλου των μετοχών και μεριδίων ή μερίδων αυτής καθώς και για μεταβίβαση ατομικής επιχείρησης. Τα ανωτέρω έχουν εφαρμογή και όταν ο επιτηδευματίας μεταβιβάζει υποκατάστημα της ατομικής επιχείρησης.

Στη μεταβίβαση ατομικής επιχείρησης που τηρεί απλογραφικά βιβλία, ως τιμή πώλησης και κτήσης θα λαμβάνεται υπόψη το τίμημα που αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης. Η τιμή κτήσης εάν δεν μπορεί να προσδιοριστεί, θα θεωρείται ότι είναι μηδενική. Ειδικότερα και ενδεικτικά, στοιχεία της ατομικής επιχείρησης κατά το έτος μεταβίβασης και κατά το έτος έναρξης εργασιών, όπως πάγια της επιχείρησης, αποθέματα, απαιτήσεις, υποχρεώσεις κλπ., συμβάλλουν στην εκτίμηση του προσδιορισμού της αξίας πώλησης και κτήσης της μεταβιβαζόμενης επιχείρησης, κατά τον έλεγχο από τη Φορολογική Αρχή. Η

υπεραξία από τη μεταβίβαση ατομικής επιχείρησης, αφορά όχι την καθ' αυτό πώληση των παγίων και εμπορευμάτων στο νέο ιδιοκτήτη καθόσον αυτά σε κάθε περίπτωση, αποτελούν ακαθάριστα έσοδα του μεταβιβάζοντος. Ευνόητο, ότι σε περίπτωση αποσβεσμένων πάγιων στοιχείων της επιχείρησης, ολόκληρο το τίμημα της πώλησης αποτελεί φορολογητέο έσοδο από επιχειρηματική δραστηριότητα. Η υπεραξία εν προκειμένω, αντιστοιχεί στην άυλη αξία αυτής, όπως αέρας, επωνυμία, σήμα, προνόμια, φήμη και πελατεία κ.λπ., και φορολογείται με συντελεστή 15%, ενώ δεν αφορά εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα.

Στην περίπτωση εισφοράς ημεδαπών ή αλλοδαπών τίτλων σε ημεδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα για την κάλυψη ή αύξηση κεφαλαίου του, ως τιμή πώλησης λαμβάνεται υπόψη αυτή που προσδιορίζεται από την Εκτιμητική Επιτροπή του άρθρου 9 του κ.ν.2190/1920 ή το τίμημα που αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης, κατά περίπτωση. Όταν οι πιο πάνω τίτλοι εισφέρονται σε αλλοδαπό νομικό πρόσωπο ή νομική οντότητα, ως τιμή πώλησης λαμβάνεται υπόψη η ονομαστική αξία των τίτλων που λαμβάνει ο εισφέρων ως αντάλλαγμα.

Τέλος, επισημαίνεται ότι παράλληλα διατηρούνται σε ισχύ οι διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 9 του ν. 2579/1998 και της παρ. 2 του άρθρου 27 του ν. 2703/1999 με τις οποίες επιβάλλεται φόρος 2‰ επί της αξίας των πωλούμενων μετοχών.

5. Με τις παραγράφους 3 και 4 του άρθρου 42 του ν.4172/2013, προσδιορίζεται η υπεραξία που αποκτά φυσικό πρόσωπο από τη μεταβίβαση ολόκληρης επιχείρησης ή τίτλων της παρ. 1 του άρθρου 42 και η οποία προκύπτει από τη διαφορά μεταξύ της τιμής πώλησης που εισέπραξε και της τιμής κτήσης που κατέβαλε ο φορολογούμενος. Δαπάνες που συνδέονται άμεσα με την αγορά ή την πώληση τίτλων συμπεριλαμβάνονται στην αξία κτήσης ή πώλησης. Επομένως, έξοδα προμήθειας χρηματιστηριακών εταιρειών, μεταβιβαστικά έξοδα Ε.Χ.Α.Ε, έξοδα Χ.Α, φόρος χρηματιστηριακών συναλλαγών 2‰, κλπ. διαμορφώνουν το τελικό αποτέλεσμα που προκύπτει από την πώληση των τίτλων.

Δηλαδή, αν φυσικό πρόσωπο αποκτήσει μετοχές καθαρής αξίας, βάσει πινακιδίου, 100 ευρώ και καταβάλει δαπάνες που συνδέονται με την αγορά τους συνολικού ποσού 20 ευρώ και στη συνέχεια πουλήσει τις ως άνω μετοχές έναντι 150 ευρώ και ταυτόχρονα επιβαρυνθεί με σχετικές δαπάνες ύψους 10 ευρώ, το τελικό πόσο της υπεραξίας επί του οποίου οφείλεται φόρος ανέρχεται στο ποσό των 20 ευρώ (140 ευρώ - 120 ευρώ).

Αναλυτικότερα, προκειμένου για τίτλους που αποτελούν αντικείμενο διαπραγμάτευσης σε οργανωμένη αγορά ή πολυμερή μηχανισμό διαπραγμάτευσης συμπεριλαμβανομένης και της Εναλλακτικής Αγοράς του Χρηματιστηρίου Αθηνών (π.χ. μετοχές, ομόλογα του Ελληνικού Δημοσίου, παράγωγα χρηματοοικονομικά προϊόντα), οι τιμές κτήσης και πώλησης καθορίζονται από τα δικαιολογητικά έγγραφα συναλλαγών που εκδίδουν οι χρηματιστηριακές εταιρίες, τα πιστωτικά ιδρύματα ή οιοσδήποτε φορέας που διενεργεί συναλλαγές, κατά την ημέρα διακανονισμού της συναλλαγής.

Προκειμένου για μεταβιβάσεις τίτλων (μετοχών, μεριδίων ΕΠΕ, μερίδων προσωπικών εταιριών, κλπ.) **μη εισηγμένων** σε χρηματιστηριακή αγορά, ως τιμή πώλησης θα λαμβάνεται αυτή που δηλώνεται από τους συναλλασσόμενους και αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης η οποία δεν μπορεί να είναι μικρότερη από την αξία των ιδίων κεφαλαίων της εταιρίας που εκδίδει τους μεταβιβαζόμενους τίτλους κατά το χρόνο μεταβίβασης. Ως τιμή κτήσης, θα λαμβάνεται η χαμηλότερη μεταξύ αυτής που προσδιορίζεται με βάση την αξία των ιδίων κεφαλαίων της εταιρίας που εκδίδει τους μεταβιβαζόμενους τίτλους κατά το χρόνο απόκτησης των τίτλων και του τιμήματος που αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης, κατά το χρόνο απόκτησης των τίτλων.

Ως ίδια κεφάλαια των επιχειρήσεων που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, θα λαμβάνονται τα ίδια κεφάλαια όπως αυτά εμφανίζονται στο τελευταίο πριν την ημερομηνία μεταβίβασης μηνιαίο ισοζύγιο της επιχείρησης. Τυχόν εγγραφές που έχουν γίνει μέχρι την ημερομηνία μεταβίβασης στους λογαριασμούς αυτούς λαμβάνονται υπόψη.

Για τον προσδιορισμό της τιμής κτήσης στις πιο πάνω περιπτώσεις λαμβάνονται υπόψη και οι εταιρικές πράξεις που έχουν λάβει χώρα μέχρι το χρόνο της μεταβίβασης, όπως για παράδειγμα, τυχόν αυξήσεις ή μειώσεις κεφαλαίου ανεξάρτητα αν με αυτές μεταβάλλεται ο αριθμός ή η αξία των τίτλων, κλπ. Είναι αυτονόητο ότι σε περίπτωση δωρεάν χορήγησης μετοχών στους μετόχους λόγω αύξησης του μετοχικού κεφαλαίου με κεφαλαιοποίηση αποθεματικών (αποθεματικό λόγω υπέρ το άρτιο έκδοση μετοχών, από φορολογημένα κέρδη, κλπ.), οι μετοχές αυτές θα επηρεάσουν την τιμή κτήσης των μετοχών και επομένως και την υπεραξία που θα προκύψει κατά την πώληση των μετοχών της υπόψη εταιρίας.

Ως ίδια κεφάλαια των επιχειρήσεων που τηρούν απλογραφικά βιβλία, θα λαμβάνονται τα κεφάλαια όπως προκύπτουν από το καταστατικό ίδρυσης της εταιρίας και τις τροποποιήσεις αυτού. Επίσης, θα λαμβάνονται υπόψη τυχόν

αγορές παγίων, επιδοτήσεις οι οποίες δεν έχουν συμπεριληφθεί στην αξία κτήσης των παγίων και στην κάλυψη λοιπών δαπανών, καθώς και λοιπά στοιχεία που αποδεικνύουν την αύξηση του κεφαλαίου και για τα οποία η εταιρία δεν έχει προβεί σε τροποποίηση καταστατικού. Τα παραπάνω αποτελούν σε κάθε περίπτωση αντικείμενο ελέγχου της εκάστοτε αρμόδιας ελεγκτικής αρχής.

Εάν το φυσικό πρόσωπο έχει προβεί σε διαδοχικές αποκτήσεις τίτλων και στη συνέχεια μεταβιβάσει το σύνολο ή μέρος αυτών, ως τιμή κτήσης των πωλούμενων τίτλων λαμβάνεται η μέση τιμή κτήσης που προκύπτει από τη συνολική αξία κτήσης των τίτλων δια της συνολικής ποσότητας αυτών.

Στην περίπτωση που οι μεταβιβαζόμενοι τίτλοι της παρ. 1 του άρθρου 42 έχουν αποκτηθεί από κληρονομιά, δωρεά ή γονική παροχή, ως τιμή κτήσης των τίτλων αυτών, θα λαμβάνεται ο φόρος που καταβλήθηκε λόγω της αιτίας απόκτησης αυτών, καθόσον όλες οι δαπάνες, μεταξύ των οποίων και ο ως άνω φόρος, που συνδέονται με την αγορά των τίτλων και γενικότερα την απόκτηση αυτών συμπεριλαμβάνονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 42, στην τιμή κτήσης των τίτλων.

Επισημαίνεται, ότι με την παρ.11 του άρθρου 88 του ν.4316/2014 και την αντίστοιχη τροποποίηση των δύο τελευταίων εδαφίων της παρ. 4 του άρθρου 42 παύει να ισχύει η ΠΟΛ.1004/2014 απόφαση του Υφυπουργού Οικονομικών (ΦΕΚ 1Β'/2.1.2014) αναφορικά με τον προσδιορισμό της τιμής κτήσης κατά τη μεταβίβαση με επαχθή αιτία τίτλων από φυσικά πρόσωπα σε περίπτωση που οι τίτλοι έχουν αποκτηθεί πριν την 29.9.1999.

Για την καλύτερη κατανόηση των παραπάνω, παραθέτουμε τα ακόλουθα παραδείγματα:

ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΑ ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΥ ΥΠΕΡΑΞΙΑΣ

Παράδειγμα 1^ο

Στις 5/2/2003 ιδρύθηκε Ο.Ε. με διπλογραφικά βιβλία και σύμφωνα με το καταστατικό ίδρυσης ο Α' (φυσικό πρόσωπο) κατείχε ποσοστό είκοσι τοις εκατό (20%) της εταιρείας συνολικού κεφαλαίου 1.000.000 ευρώ, το οποίο ταυτιζόταν με το ύψος των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας κατά το χρόνο αυτό.

Στις 10/8/2006 ο Α απέκτησε επιπλέον 30% της εταιρείας αντί του ποσού των 400.000 ευρώ, με αποτέλεσμα το ποσοστό του να διαμορφωθεί σε 50%, ενώ τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας ανέρχονταν σε 1.500.000 ευρώ.

Προκειμένου να υπολογίσουμε την υπεραξία βάσει του άρθρου 42 του Κ.Φ.Ε. στις παρακάτω περιπτώσεις προβαίνουμε στους ανάλογους υπολογισμούς ως κατωτέρω:

A' περίπτωση

Στις 20/4/2014 ο Α προέβη στην πώληση του μεριδίου του (50%) αντί του ποσού των 800.000 ευρώ ενώ τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας είχαν διαμορφωθεί σε 5.000.000 ευρώ.

Υπολογισμός υπεραξίας A' περίπτωσης:**- Αξία κτήσης του 50%**

Ως αξία κτήσης του μεριδίου του 20% για τον Α κατά το έτος ίδρυσης λαμβάνεται το ποσό: $1.000.000 \times 20\% = 200.000$ ευρώ.

Ως αξία κτήσης του ποσοστού 30% για τον Α λαμβάνεται η μικρότερη μεταξύ της τιμής που προκύπτει βάσει του συμφωνητικού της 10/8/2006 και βάσει των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας την ίδια ημερομηνία:

- Βάσει συμφωνητικού: 400.000 ευρώ
- Βάσει ιδίων κεφαλαίων: $1.500.000 \times 30\% = 450.000$ ευρώ.

Ως αξία κτήσης του 30% λαμβάνεται το ποσό των 400.000 ευρώ.

Συνολική αξία κτήσης του μεριδίου 50%: $200.000 + 400.000 = 600.000$ ευρώ.

- Αξία πώλησης του 50%

Ως αξία πώλησης του 50% για τον Α λαμβάνεται η μεγαλύτερη μεταξύ της τιμής που προκύπτει βάσει του συμφωνητικού της 20/4/2014 και βάσει των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας την ίδια ημερομηνία:

- Βάσει συμφωνητικού: 800.000 ευρώ
- Βάσει ιδίων κεφαλαίων: $5.000.000 \times 50\% = 2.500.000$ ευρώ.

Ως αξία πώλησης του 50% λαμβάνεται το ποσό των 2.500.000 ευρώ.

-Υπεραξία

Συνεπώς, τελική υπεραξία: $2.500.000 - 600.000 = 1.900.000$ και ο φόρος υπεραξίας που οφείλεται βάσει της ετήσιας δήλωσης φόρου εισοδήματος του Α' είναι $1.900.000 \times 15\% = 285.000$ ευρώ.

B' περίπτωση

Στις 20/4/2014 ο Α' προέβη στην πώληση ποσοστού 20% της εταιρείας αντί του ποσού των 300.000 ευρώ, ενώ τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας είχαν διαμορφωθεί σε 5.000.000 ευρώ.

Υπολογισμός υπεραξίας B' περίπτωσης:**- Αξία κτήσης του 20%**

Για τον προσδιορισμό της αξίας κτήσης του 20% λαμβάνεται υπόψη η μέση τιμή κτήσης του υπόψη ποσοστού, ως ακολούθως:

$600.000 \times 20/50 = 240.000$ ευρώ.

- Αξία πώλησης του 20%

Ως αξία πώλησης του 20% για τον Α' λαμβάνεται η μεγαλύτερη μεταξύ της τιμής που προκύπτει βάσει του συμφωνητικού της 20/4/2014 και βάσει των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας την ίδια ημερομηνία:

- Βάσει συμφωνητικού: 300.000 ευρώ
- Βάσει ιδίων κεφαλαίων: $5.000.000 \times 20\% = 1.000.000$ ευρώ.

Ως αξία πώλησης του 20% λαμβάνεται το ποσό των 1.000.000 ευρώ.

-Υπεραξία

Συνεπώς, τελική υπεραξία: $1.000.000 - 240.000 = 760.000$ και ο φόρος υπεραξίας που οφείλεται βάσει της ετήσιας δήλωσης φόρου εισοδήματος του Α είναι $760.000 \times 15\% = 114.000$ ευρώ.

Παράδειγμα 2^ο

Έστω ότι στο προηγούμενο παράδειγμα, στις 31.3.2010 έλαβε χώρα αύξηση κεφαλαίου της ομόρρυθμης εταιρείας κατά 500.000 ευρώ, η οποία καλύφθηκε και από τους δύο εταίρους. Τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας κατά το χρόνο εκείνο ανέρχονταν, μετά την αύξηση, σε 4.000.000 ευρώ. Στην περίπτωση αυτή, για τον υπολογισμό της τιμής κτήσης του μεταβιβαζόμενου ποσοστού 20% (περίπτωση β' του προηγούμενου παραδείγματος), ισχύουν τα ακόλουθα:

Καταρχήν, το μέρος από την αύξηση κεφαλαίου που αντιστοιχεί στον εταίρο Α είναι 250.000 ($500.000/2$). Η τιμή κτήσης του ποσοστού του Α' είναι η εξής: $(600.000 + 250.000) = 850.000$ ευρώ. Επομένως, η τιμή κτήσης των μεταβιβαζόμενου ποσοστού 20% του Α' είναι $850.000 \times 20/50 = 340.000$ ευρώ. Βάσει ιδίων κεφαλαίων, η τιμή κτήσης του ποσοστού 20% ανέρχεται σε $4.000.000 \times 20\% = 800.000$ ευρώ. Επομένως, ως τιμή κτήσης λαμβάνεται το μικρότερο ποσό των 340.000 ευρώ.

Παράδειγμα 3^ο

Στις **10/7/2008** ο Α (φυσικό πρόσωπο) απέκτησε 540 μετοχές (ποσοστό 50%) ανώνυμης εταιρείας μη εισηγμένης στο ΧΑ, ονομαστικής αξίας €100 έκαστη, αντί του ποσού των 64.800 ευρώ. Τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας κατά το χρόνο αυτό ανέρχονταν σε 270.000 ευρώ.

Στις **12/11/2010** η εταιρεία προέβη σε μείωση μετοχικού κεφαλαίου με μείωση του αριθμού των μετοχών και επιστροφή μετρητών στους μετόχους με αποτέλεσμα να καταβληθούν στον Α 14.000 ευρώ. Επομένως, οι μετοχές που

κατείχε ο Α μειώθηκαν κατά 140 τεμάχια ονομαστικής αξίας €100 έκαστη. Τα ίδια κεφάλαια στο χρόνο αυτό ανέρχονταν σε 320.000 ευρώ.

Στις **13/5/2011** η εταιρεία προέβη σε μείωση μετοχικού κεφαλαίου με μείωση της ονομαστικής αξίας των μετοχών σε €90 έκαστη. Τα ίδια κεφάλαια στο χρόνο αυτό ανέρχονταν σε 380.000 ευρώ.

Στις **20/5/2014** ο Α προέβη στην πώληση 300 μετοχών της εταιρείας αντί του ποσού των 50.000 ευρώ ενώ τα ίδια κεφάλαια της εταιρείας διαμορφώθηκαν σε 500.000 ευρώ.

Προκειμένου να υπολογίσουμε την υπεραξία βάσει του άρθρου 42 του Κ.Φ.Ε. προβαίνουμε στους ανάλογους υπολογισμούς ως κατωτέρω:

Υπολογισμός αξίας κτήσης

- Ως αξία κτήσης των **540** μετοχών για τον Α **στις 10/7/2008** λαμβάνεται η μικρότερη μεταξύ της τιμής που προκύπτει βάσει του συμφωνητικού της 10/7/2008 και βάσει των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας την ίδια ημερομηνία:

- Βάσει συμφωνητικού: 64.800 ευρώ
- Βάσει ιδίων κεφαλαίων:

Αξία κτήσης κάθε μετοχής: $270.000 / 1.080$ (σύνολο μετοχών) = 250 ευρώ

Αξία κτήσης 540 μετοχών: $540 \times 250 = 135.000$ ευρώ

Επομένως, ως αξία κτήσης των 540 μετοχών λαμβάνεται το ποσό των **64.800 ευρώ**.

- Ως αξία των **140** μετοχών για τον Α **στις 12/11/2010** λαμβάνεται η μικρότερη μεταξύ της αξίας που αντιστοιχεί στον αριθμό των μετοχών που επιστρέφεται και βάσει των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας την ίδια ημερομηνία:

- 14.000 ευρώ (ονομαστική αξία 100 x αριθμός επιστραφέντων μετοχών 140)
- Βάσει ιδίων κεφαλαίων:

Αξία κάθε μετοχής: $320.000 / 800$ (σύνολο μετοχών) = 400 ευρώ.

Αξία 140 μετοχών: $140 \times 400 = 56.000$ ευρώ

Επομένως, ως αξία των 140 μετοχών λαμβάνεται το ποσό των **14.000 ευρώ**.

- Η συναλλαγή που έλαβε χώρα **στις 13/5/2011** είχε ως αποτέλεσμα τη μείωση της αξίας κτήσης των μετοχών που κατέχει ο Α, συνολικά 400 μετοχές x 10 = 4.000 ευρώ. Το ποσό αυτό συγκρίνεται με τη αξία βάσει ιδίων κεφαλαίων κατά το χρόνο εκείνο, ήτοι $380.000 / 800$ (σύνολο μετοχών) = 475 ευρώ.

Αξία 400 μετοχών: $400 \times 475 = 190.000$ ευρώ

Επομένως, ως αξία των 400 μετοχών λαμβάνεται το ποσό των **4.000 ευρώ**.

Συνολική αξία κτήσης των 400 μετοχών: $64.800 - 14.000 - 4.000 = 46.800$ ευρώ.

Άρα αξία κτήσης κάθε μετοχής: $46.800/400 = 117$ ευρώ

Υπολογισμός αξίας πώλησης

Ως αξία πώλησης των **300** μετοχών για τον Α λαμβάνεται η μεγαλύτερη μεταξύ της τιμής που προκύπτει βάσει του συμφωνητικού της **20/5/2014** και βάσει των ιδίων κεφαλαίων της εταιρείας την ίδια ημερομηνία:

- Βάσει συμφωνητικού: 50.000 ευρώ
- Βάσει ιδίων κεφαλαίων:

Αξία πώλησης κάθε μετοχής: $500.000/800$ (σύνολο μετοχών) = 625 ευρώ.

Αξία πώλησης 300 μετοχών: $300 \times 625 = 187.500$ ευρώ

Επομένως, ως αξία πώλησης των 300 μετοχών λαμβάνεται το ποσό των **187.500 ευρώ**.

Υπολογισμός υπεραξίας

Συνεπώς, τελική υπεραξία: $187.500 - 35.100 (117 \times 300) = 152.400$ και ο φόρος υπεραξίας που οφείλεται βάσει της ετήσιας δήλωσης φόρου εισοδήματος του Α είναι $152.400 \times 15\% = 22.860$ ευρώ.

Διευκρινίζεται ότι για τον προσδιορισμό της υπεραξίας που αποκτά φυσικό πρόσωπο από τη μεταβίβαση εταιρικών ομολόγων, με την επιφύλαξη των αναφερομένων στην παρ. 2 iii της παρούσας, λαμβάνεται υπόψη η τιμή πώλησης και το κόστος απόκτησης, όπως αυτά δηλώνονται από τον μεταβιβάζοντα και προκύπτουν από τα δικαιολογητικά έγγραφα που εξέδωσε η εκδότρια εταιρία ή το πιστωτικό ίδρυμα στο οποίο ανατέθηκε η διαχείριση των ομολόγων αυτών.

Περαιτέρω και δεδομένου ότι οι διατάξεις της παρ. 1 του άρθρου 42 του ν. 4172/2013 εφαρμόζονται και για μεταβιβάσεις μετοχών, μεριδίων ή μερίδων αλλοδαπών εταιριών, συνάγεται ότι για τον υπολογισμό της υπεραξίας που αποκτά φυσικό πρόσωπο από τη μεταβίβαση των ως άνω τίτλων αφαιρείται το κόστος απόκτησής τους, όπως αυτό αναγράφεται στη σύμβαση μεταβίβασης κατά το χρόνο απόκτησης των τίτλων από τη συμφωνηθείσα αξία πώλησης.

6. Με την παράγραφο 5 του άρθρου αυτού, όπως αυτή ισχύει μετά τη τροποποίησή της με την παρ. 12 του άρθρου 88 του ν.4316/2014 ορίζεται ότι, στην περίπτωση που ο προσδιορισμός της υπεραξίας του άρθρου 42 που προκύπτει από μεταβιβάσεις από φυσικά πρόσωπα, μετοχών, μεριδίων σε Ε.Π.Ε. ή μερίδων σε προσωπικές εταιρίες, κρατικών ομολόγων, εταιρικών ομολόγων και

εντόκων γραμματίων, καταλήγει σε αρνητικό ποσό, το αρνητικό αυτό ποσό μεταφέρεται για τα επόμενα πέντε (5) έτη και συμψηφίζεται μόνο με μελλοντικά κέρδη υπεραξίας που προκύπτουν αποκλειστικά από τη μεταβίβαση των παραπάνω τίτλων. Επισημαίνεται, ότι για τον προσδιορισμό του τελικού αποτελέσματος (κέρδος ή ζημίας) από τις ως άνω μεταβιβάσεις λαμβάνεται το αλγεβρικό άθροισμα των πράξεων (συναλλαγών) που φορολογούνται βάσει της παρ.1 του άρθρου 42 και έχουν λάβει χώρα εντός του ίδιου φορολογικού έτους, όλων των κατηγοριών των τίτλων της παραγράφου 1.

7. Όσον αφορά το εισόδημα που προκύπτει από τη μεταβίβαση τίτλων της παρ. 1 του άρθρου 42 από φυσικό πρόσωπο που δεν έχει τη φορολογική του κατοικία στην Ελλάδα, έχουν εφαρμογή τα ακόλουθα:

α) Με τις διατάξεις της παρ. 2 του άρθρου 3 του ν.4172/2013 ορίζεται, ότι ο φορολογούμενος που δεν έχει τη φορολογική κατοικία του στην Ελλάδα υπόκειται σε φόρο για το φορολογητέο εισόδημά του που προκύπτει στην Ελλάδα και αποκτάται μέσα σε ορισμένο φορολογικό έτος.

β) Επίσης, με τις διατάξεις της περ. θ' της παρ. 1 του άρθρου 5 του ίδιου νόμου ορίζεται, ότι εισόδημα που προκύπτει στην ημεδαπή είναι το εισόδημα από την πώληση ολόκληρης επιχείρησης, εταιρικών μεριδίων ή ποσοστών συμμετοχής, μετοχών, εισηγμένων ή μη ομολόγων και παραγώγων χρηματοοικονομικών προϊόντων, εφόσον οι παραπάνω τίτλοι έχουν εκδοθεί από ημεδαπή επιχείρηση.

Από τα ανωτέρω προκύπτει ότι το εισόδημα που αποκτούν τα πιο πάνω πρόσωπα από τη μεταβίβαση τίτλων που έχουν εκδοθεί από ημεδαπή επιχείρηση, υπόκειται σε φόρο, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ.2 του άρθρου 3 και της περ. θ' της παρ.1 του άρθρου 5, ως εισόδημα από πηγή Ελλάδος, με συντελεστή 15%.

Το εισόδημα αυτό θα συμπεριληφθεί στην ετήσια δήλωση φορολογίας εισοδήματος του φορολογικού έτους στο οποίο έλαβε χώρα η μεταβίβαση των τίτλων στις προθεσμίες που ορίζονται για τα φυσικά πρόσωπα με βάση τις διατάξεις του άρθρου 67, σε ανάλογο κωδικό που θα προβλεφθεί.

Ειδικά για τα φυσικά πρόσωπα που έχουν την κατοικία τους σε κράτος που περιλαμβάνεται στα μη συνεργάσιμα κράτη με βάση το άρθρο 65 του ν.4172/2013, η δήλωση φορολογίας εισοδήματος, όπου συμπεριλαμβάνεται το υπόψη εισόδημα, υποβάλλεται στην αρμόδια Δ.Ο.Υ. πριν από την οποιαδήποτε μεταβίβαση και ο φόρος καταβάλλεται εφάπαξ, με βάση την υπουργική απόφαση που εκδίδεται κατ'εφαρμογή της παρ.7 του άρθρου 67 του ν.4172/2013.

Για τη διαδικασία και τα δικαιολογητικά απόδοσης Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ) θα πρέπει να ακολουθηθεί η διαδικασία που ορίζεται με βάση τις ΠΟΛ.1283/2013 και ΠΟΛ.1006/2013 Αποφάσεις του Γενικού Γραμματέα που εκδόθηκαν κατ' εξουσιοδότηση των διατάξεων των άρθρων 8 και 10 του ν.4174/2014.

Επισημαίνεται, ότι όταν ο δικαιούχος φυσικό πρόσωπο είναι φορολογικός κάτοικος σε κράτος με το οποίο η Ελλάδα έχει συνάψει σύμβαση αποφυγής διπλής φορολογίας, το εισόδημα που προκύπτει από την υπεραξία μεταβίβασης των τίτλων αυτών απαλλάσσεται του φόρου εισοδήματος με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 8 του άρθρου 42 του ν. 4172/2013, με την προϋπόθεση ότι υποβάλλονται τα δικαιολογητικά που αποδεικνύουν τη φορολογική του κατοικία. Η φορολογική κατοικία στην περίπτωση αυτή αποδεικνύεται με πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας με βάση τα οριζόμενα στην οικεία ΣΑΔΦ. Διευκρινίζεται ότι τα εν λόγω πρόσωπα δεν υποχρεούνται σε απόκτηση ελληνικού Α.Φ.Μ. και δεν απαιτείται να υποβάλλουν μηδενική δήλωση από την αιτία αυτή. Περαιτέρω, το πιστοποιητικό φορολογικής κατοικίας το οποίο τεκμηριώνει την απαλλαγή τους, απαιτείται να έχει κατατεθεί στο θεματοφύλακα του εν λόγω προσώπου, καθόσον ο τελευταίος θα είναι υπόχρεος για την απόδειξη της φορολογικής απαλλαγής έναντι της φορολογικής αρχής.

8. Περαιτέρω, με τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 42 ορίζεται ότι τα κεφαλαιακά κέρδη που αποκτούν φυσικά πρόσωπα και προκύπτουν από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου με άλλους τίτλους κατ' εφαρμογή του προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους απαλλάσσονται από το φόρο και δεν έχουν υποχρέωση υποβολής δήλωσης φόρου εισοδήματος, εκτός αν έχουν τέτοια υποχρέωση από άλλη αιτία. Τα παραπάνω ισχύουν και για τους κατοίκους αλλοδαπής και συνεπώς παρέλκει η αναφορά στις ΣΑΔΦ.

9. Όσον αφορά στον προσδιορισμό του εισοδήματος από μεταβίβαση τίτλων που αποκτούν **τα ημεδαπά νομικά πρόσωπα και οι νομικές οντότητες του άρθρου 45, καθώς και τα νομικά πρόσωπα που δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην ημεδαπή αλλά διατηρούν μόνιμη εγκατάσταση στη χώρα μας,** λαμβάνεται υπόψη το εισόδημα (υπεραξία) που προκύπτει με βάση τα τηρούμενα βιβλία της επιχείρησης και τα αντίστοιχα παραστατικά, καθόσον σε κάθε περίπτωση τα έσοδα που αποκτούν τα εν λόγω νομικά πρόσωπα θεωρούνται έσοδα από επιχειρηματική δραστηριότητα και φορολογούνται με βάση τις διατάξεις των άρθρων 58 ή 29, κατά περίπτωση. Στην

έννοια της μόνιμης εγκατάστασης στην Ελλάδα αλλοδαπού νομικού προσώπου προκειμένου για την εφαρμογή των διατάξεων αυτών περιλαμβάνονται και τα αλλοδαπά νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα που ασκούν δραστηριότητα στην Ελλάδα μέσω γραφείου, παραρτήματος, κλπ (π.χ αλλοδαπά εκπαιδευτικά ιδρύματα που δραστηριοποιούνται στην ημεδαπή).

Επισημαίνεται ότι τα ανωτέρω, μη διακρίνοντας του νόμου, έχουν εφαρμογή και για μεταβιβάσεις μετοχών και άλλων κινητών αξιών εισηγμένων σε χρηματιστηριακή αγορά, ανεξάρτητα του χρόνου απόκτησής τους και του ποσοστού συμμετοχής.

Ειδικότερα, για τον προσδιορισμό της υπεραξίας από τα ως άνω νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες που τηρούν διπλογραφικά βιβλία, από την συμφωνηθείσα αξία πώλησης αφαιρείται η τιμή κτήσης. Ως τιμή κτήσης λαμβάνεται αυτή που προκύπτει μετά την αποτίμηση και η οποία εμφανίζεται στα βιβλία της επιχείρησης κατά την 31.12.2013 προκειμένου για μεταβιβάσεις που πραγματοποιήθηκαν εντός του φορολογικού έτους 2014, καθόσον η ζημία από την αποτίμηση έχει αναγνωρισθεί για έκπτωση από τα ακαθάριστα έσοδα της επιχείρησης με βάση τα οριζόμενα στην παρ. 12 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 (ΠΟΛ. 1264/2014). Για μεταβιβάσεις τίτλων που θα λάβουν χώρα μετά την 1.1.2015 και οι οποίοι έχουν αποκτηθεί πριν την 31.12.2013, ως τιμή κτήσης θα ληφθεί υπόψη η ίδια ως άνω αξία (αυτή που εμφανίζεται στα βιβλία κατά την 31.12.2013), δεδομένου ότι η ζημία που προκύπτει από αποτίμηση τίτλων από 1.1.2014 και μετά δεν εκπίπτει από τα ακαθάριστα έσοδα των επιχειρήσεων με βάση τις διατάξεις της περ. β' του άρθρου 22 του ν.4172/2013, καθόσον δεν αντιστοιχεί σε πραγματική συναλλαγή. Επισημαίνεται ότι για τίτλους που αποκτώνται από την 1.1.2014 και μετά, ως τιμή κτήσης για τον προσδιορισμό της υπεραξίας κατά τη μεταβίβασή τους λαμβάνεται υπόψη η αρχική τιμή κτήσης τους χωρίς τις μεταγενέστερες αποτιμήσεις τους.

Όταν τα νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες τηρούν απλογραφικά βιβλία, για τον προσδιορισμό της υπεραξίας (κέρδους) που προκύπτει από τη μεταβίβαση των τίτλων που έχουν στο χαρτοφυλάκιό τους, από την συμφωνηθείσα αξία πώλησης των τίτλων αυτών αφαιρείται η αρχική τιμή κτήσης, όπως αυτή προκύπτει από τα τηρούμενα παραστατικά.

Επίσης, στις περιπτώσεις νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων που δεν τηρούν βιβλία (π.χ. νομικά πρόσωπα μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα) όταν το κόστος κτήσης δεν μπορεί να προσδιορισθεί λόγω έλλειψης νομίμων παραστατικών, αυτό θεωρείται ότι είναι μηδενικό.

Τα αναφερόμενα στην παράγραφο 4 της παρούσας, σχετικά με την εισφορά τίτλων, θα έχουν εφαρμογή και για τους δικαιούχους της παραγράφου αυτής.

Σε περίπτωση που νομικά πρόσωπα ή νομικές οντότητες του άρθρου 45 κατά το στάδιο της εκκαθάρισης προβούν σε αυτούσια διανομή τίτλων που αναφέρονται στην παράγραφο 1 του άρθρου 42 στους μετόχους ή εταίρους τους, εφόσον η αυτούσια διανομή αυτή προβλέπεται από τις οικείες διατάξεις, η διανομή αυτή ισοδυναμεί με πώληση και η υπεραξία φορολογείται στο όνομα του υπό εκκαθάριση νομικού προσώπου ή νομικής οντότητας.

Τέλος, στην περίπτωση που οι μεταβιβαζόμενοι τίτλοι της παρ. 1 του άρθρου 42 έχουν αποκτηθεί από κληρονομιά, δωρεά ή γονική παροχή, ως τιμή κτήσης των τίτλων αυτών, θα λαμβάνεται ο φόρος που καταβλήθηκε λόγω της αιτίας απόκτησης αυτών, καθόσον όλες οι δαπάνες, μεταξύ των οποίων και ο ως άνω φόρος, που συνδέονται με την αγορά των τίτλων και γενικότερα την απόκτηση αυτών συμπεριλαμβάνονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 3 του άρθρου 42, στην τιμή κτήσης των τίτλων.

Ειδικά για μεταβιβάσεις τίτλων του άρθρου αυτού που πραγματοποιούνται μεταξύ ημεδαπής επιχείρησης και επιχειρήσεων συνδεδεμένων με αυτή, εφαρμόζονται οι διατάξεις των άρθρων 50 και 51 του ν.4172/2013.

Επισημαίνεται ότι, σε περίπτωση που το αποτέλεσμα από τη μεταβίβαση των τίτλων είναι ζημιογόνο, η υπόψη ζημία αναγνωρίζεται φορολογικά, με την επιφύλαξη των διατάξεων του άρθρου 27 του ν.4172/2013. Αν η ζημία προκύπτει από τη μεταβίβαση τίτλων αλλοδαπής προέλευσης, έχουν εφαρμογή οι διατάξεις της παρ. 3 του ίδιου ως άνω άρθρου και νόμου, δηλαδή δεν αναγνωρίζεται, πλην όμως μπορεί να συμψηφισθεί με εισόδημα που προκύπτει από άλλα κράτη μέλη της Ε.Ε ή του Ε.Ο.Χ. με βάση τις προϋποθέσεις της παραγράφου αυτής.

Για την υποβολή της δήλωσης φορολογίας εισοδήματος των υπόψη νομικών προσώπων ή νομικών οντοτήτων έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 68 του ν.4172/2013, ως εκ τούτου κατά το χρόνο που πραγματοποιείται η μεταβίβαση των τίτλων δεν απαιτείται η υποβολή δήλωσης, καθώς το αντίστοιχο εισόδημα θα συμπεριληφθεί στην ετήσια δήλωση του φορολογικού έτους στο οποίο έλαβε χώρα η μεταβίβαση των τίτλων.

10. Αναφορικά με τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που **δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία στην Ελλάδα** και δεδομένου ότι με βάση τις διατάξεις της περιπτ. ε' του άρθρου 5 εισόδημα από επιχειρηματική δραστηριότητα που προκύπτει στην ημεδαπή είναι μόνο αυτό που ασκείται μέσω μόνιμης εγκατάστασης συνάγεται, ότι το υπόψη εισόδημα (από μεταβίβαση τίτλων) που

αποκτούν φορολογείται στην Ελλάδα μόνο όταν διατηρούν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα και το προϊόν της μεταβίβασης μπορεί να αποδοθεί στην μόνιμη εγκατάσταση.

Επισημαίνεται, ότι εφόσον, με βάση τις διατάξεις της εσωτερικής νομοθεσίας παρέχεται απαλλαγή του αντίστοιχου εισοδήματος, δεν απαιτείται και η υποβολή μηδενικής δήλωσης. Ως εκ τούτου, η διάταξη της παρ.6 του άρθρου 47 του ν.4172/2013 που προστέθηκε με την περιπτ.10 της υποπαραγράφου Δ.1 της παραγράφου Δ, του άρθρου πρώτο του ν.4254/2014 (ΦΕΚ Α' 85) πλεονάζει.

Επίσης, κατά την απορρόφηση εταιρείας κατά τις διατάξεις του άρθρου 54, η οποία έχει στην κυριότητά της τίτλους (μερίδια ή μετοχές) ημεδαπής εταιρείας, από άλλη εταιρεία, δεν έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 42 καθόσον, η συγχώνευση δεν συνεπάγεται κατά το χρόνο της συγχώνευσης καμία φορολογία των υπεραξιών σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 8 του άρθρου 54.

11. Επιπλέον, με βάση τις διατάξεις της παρ. 5 του άρθρου 47 του ν.4172/2013, οι οποίες προστέθηκαν με την περ. 10 της υποπαρ. Δ1 της παρ. Δ του άρθρου πρώτου του ν.4254/2014, η απαλλαγή που προβλέπεται με βάση τις διατάξεις της παραγράφου 6 του άρθρου 42 για τα κεφαλαιακά κέρδη που αποκτούν φυσικά πρόσωπα και προκύπτουν από την ανταλλαγή ομολόγων του Ελληνικού Δημοσίου με άλλους τίτλους κατ' εφαρμογή του προγράμματος συμμετοχής στην αναδιάρθρωση του ελληνικού χρέους εφαρμόζεται ανάλογα και για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες του άρθρου 45 του ν.4172/2013.

Ειδικά για τα νομικά πρόσωπα και τις νομικές οντότητες που δεν έχουν τη φορολογική τους κατοικία και δεν διατηρούν μόνιμη εγκατάσταση στην Ελλάδα, εφόσον με βάση τις διατάξεις της εσωτερικής νομοθεσίας παρέχεται απαλλαγή του πιο πάνω εισοδήματος, παρέλκει η αναφορά στις ΣΑΔΦ και περαιτέρω δεν απαιτείται η υποβολή μηδενικής δήλωσης, κατ' ανάλογη εφαρμογή των αναφερομένων στην παράγραφο 7 της παρούσας.

Τέλος, επισημαίνεται ότι από το φόρο εισοδήματος απαλλάσσεται και η υπεραξία που προκύπτει από τη μεταβίβαση ημεδαπών εταιρικών ομολόγων, κατ' εφαρμογή των διατάξεων της παρ.1 του άρθρου 14 του ν.3156/2003, κατ' ανάλογη εφαρμογή των όσων αναφέρθηκαν στην παράγραφο 2iii της παρούσας.

12. Τα ανωτέρω εφαρμόζονται, σύμφωνα με τις διατάξεις της παρ. 7 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013, για μεταβιβάσεις μετοχών, μεριδίων, ομολόγων, παραγώγων και ολόκληρης επιχείρησης που πραγματοποιούνται από την 1^η Ιανουαρίου 2014 και μετά.

Επισημαίνεται ότι στις περιπτώσεις κατά τις οποίες έχει καταρτιστεί σύμβαση μεταβίβασης τίτλων μέχρι την 31.12.2013 και δεν έχει υποβληθεί η δήλωση φόρου υπεραξίας, με αντίστοιχη καταβολή φόρου όπως προέβλεπαν οι προϊσχύουσες διατάξεις του άρθρου 13 του ν.2238/1994, η εν λόγω μεταβίβαση θεωρείται ότι δεν έχει ολοκληρωθεί και συνεπώς, η διαδικασία μεταβίβασης και η καταβολή του φόρου θα πρέπει να πραγματοποιηθούν με βάση τα προβλεπόμενα στην παρούσα εγκύκλιο.

Αντίθετα, για μεταβιβάσεις τίτλων που έχουν λάβει χώρα μέχρι την 31.12.2013 όπου έχει συμφωνηθεί, πέρα από την καταβολή συγκεκριμένου ποσού, και η καταβολή στο μέλλον ενός επιπλέον ποσού το οποίο όμως συνδέεται με την πλήρωση κάποιας αίρεσης (π.χ. επιδίκαση κάποιας αποζημίωσης υπέρ της εταιρείας της οποίας μεταβιβάσθηκαν οι μετοχές κ.λπ.), για τον επιπλέον ποσό του φόρου που οφείλεται εξακολουθούν να έχουν εφαρμογή οι διατάξεις του άρθρου 13 του ν.2238/1994, καθόσον η μεταβίβαση θεωρείται ότι έχει λάβει χώρα πριν την 1.1.2014.

Επίσης, σε περίπτωση μεταβίβασης τίτλων από οποιοδήποτε πρόσωπο, φυσικό ή νομικό, για τις οποίες συμφωνείται τμηματική καταβολή του τιμήματος σε επόμενα φορολογικά έτη, η προκύπτουσα υπεραξία φορολογείται κατά το φορολογικό έτος που λαμβάνει χώρα η μεταβίβαση των τίτλων, ανεξάρτητα από το χρόνο καταβολής του τιμήματος.

Τέλος και δεδομένου ότι με τις διατάξεις της παρ. 14 του άρθρου 72 του ν. 4172/2013 ορίζεται ότι οι διατάξεις που διέπουν τη φορολογία των ναυτιλιακών επιχειρήσεων και των συνδεδόμενων φυσικών προσώπων μόνο σε σχέση με το εισόδημα που απορρέει από τις επιχειρήσεις αυτές δεν θίγονται από τις διατάξεις του Κώδικα αυτού, συνάγεται ότι η υπεραξία που προκύπτει από τη μεταβίβαση μετοχών ναυτικής πλοιοκτήτριας εταιρείας απαλλάσσεται της φορολογίας εισοδήματος, καθόσον θεωρείται εισόδημα που αποκτάται από το μέτοχο στα πλαίσια εκμετάλλευσης του πλοίου και με την επιβολή του φόρου του ν. 27/1975 στην πλοιοκτήτρια ναυτική εταιρεία εξαντλείται η φορολογική υποχρέωση από το φόρο εισοδήματος (σχετική η αριθ. 39/1998 γνωμοδότηση του Ν.Σ.Κ. που έγινε αποδεκτή από τον Υπουργό Οικονομικών).

Ακριβές Αντίγραφο
Η Προϊσταμένη του Αυτοτελούς
Τμήματος Διοίκησης

**Η ΓΕΝΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ
ΔΗΜΟΣΙΩΝ ΕΣΟΔΩΝ
ΑΙΚΑΤΕΡΙΝΗ ΣΑΒΒΑΪΔΟΥ**

ΠΙΝΑΚΑΣ ΔΙΑΝΟΜΗΣ**I. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΕΝΕΡΓΕΙΑ**

1. Αποδέκτες πίνακα Β' (εκτός του αριθμού 2 αυτού)
2. Κεντρική Υπηρεσία ΣΔΟΕ και τις Περιφερειακές Διευθύνσεις της
3. Διεύθυνση Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης (e - ΕΦΑΡΜΟΓΕΣ)

II. ΑΠΟΔΕΚΤΕΣ ΓΙΑ ΚΟΙΝΟΠΟΙΗΣΗ

1. Αποδέκτες πινάκων Α', ΣΤ' (εκτός των αριθ.1 και 2 αυτού), Ζ' (εκτός των αριθμών 3, 4 και 7), Η', Θ', Ι', ΙΑ', ΙΒ', ΙΓ', ΙΔ', ΙΕ', ΙΣΤ', ΙΖ', ΙΗ', ΙΘ', Κ', ΚΑ', ΚΒ' και ΚΓ'
2. Υπουργείο Ανάπτυξης και Ανταγωνιστικότητας, Διεύθυνση Ανωνύμων Εταιριών και Πίστωσης, Πλ. Κάνιγγος - 101 81 ΑΘΗΝΑ
3. Υπουργείο Οικονομικών, Επιτροπή Λογιστικής Τυποποίησης και Ελέγχων (ΕΛΤΕ), Βουλής 7 - 105 62 ΑΘΗΝΑ
4. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟ «ΦΟΡΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΘΕΩΡΗΣΗ»
5. ΓΕΩΡΤΖΟΓΛΟΥ ΑΓΓΕΟΣ, Κομνηνών 22, Θεσσαλονίκη
6. ΚΟΛΙΤΣΗΣ ΘΩΜΑΣ, Σόλωνος 77, Αθήνα ΤΚ 10679
7. ΖΗΡΑΣ Α. ΦΙΛΙΠΠΟΣ, Θησέως 4, Αθήνα ΤΚ 152 32
8. ΚΥΡΙΑΚΙΔΗΣ ΓΕΩΡΓΟΠΟΥΛΟΣ, Δημητρίου Σούτσου 28, Αθήνα ΤΚ 11521
9. ΤΣΙΜΠΑΝΟΥΛΗΣ & ΣΥΝΕΤΑΙΡΟΙ, ΟΜΗΡΟΥ 18, ΑΘΗΝΑ ΤΚ 10672
10. ΣΠΥΡΙΔΩΝ Α. ΚΡΟΚΙΔΗΣ, Σπ. Κοντομάρη 18, Κέρκυρα 49100
11. ΣΜΕΧΑ, Φειδίου 14-16 Αθήνα ΤΚ 10678
12. ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΚΕΦΑΛΑΙΑΓΟΡΑΣ, Κολοκοτρώνη 1&Σταδίου, Αθήνα ΤΚ105 62
13. ΕΝΩΣΗ ΘΕΣΜΙΚΩΝ ΕΠΕΝΔΥΤΩΝ, Βαλαωρίτου 9, Αθήνα ΤΚ 10671
14. ΖΕΠΟΣ & ΓΙΑΝΝΟΠΟΥΛΟΣ, Κατεχάκη 75 & Κηφισίας, Αθήνα ΤΚ 11525
15. ΕΝΩΣΗ ΕΙΣΗΓΜΕΝΩΝ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ, Ζαλοκώστα 4, Αθήνα ΤΚ 10671
16. ΧΡΗΜΑΤΙΣΤΗΡΙΟ ΑΘΗΝΩΝ, Λεωφ. Αθηνών 110, Αθήνα ΤΚ 104 42
17. ΜΟΝΔΕΡΑΣ ΘΑΝΑΣΗΣ, Καλλιρρόης 103, Αθήνα ΤΚ 17671
18. ΠΑΝΑΓΙΩΤΟΠΟΥΛΟΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ, Δουνείκα Αμαλιάδας 27200 Ν. Ηλείας
19. ΝΙΚΟΛΑΟΣ Π. ΜΑΝΙΑΤΗΣ, Ακαδημίας 86, Αθήνα ΤΚ 10678
20. ΖΕΦΥΡΟΣ ΕΠΕ, Σαλαμίνας 20, Αθήνα ΤΚ 15124
21. CORPUS ECONOMICUS, Σμύρνης 55, ΤΚ 14341 Ν. Φιλαδέλφεια
22. ΚΕΛΕΣΙΔΗ ΘΕΟΔΩΡΟ, Ρόδου 12 Κορυδαλλός

III. ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΔΙΑΝΟΜΗ

1. Γραφείο κ. Υπουργού
2. Γραφείο κ. Υφυπουργού
3. Γραφείο κας Γενικής Γραμματέας Δημοσίων Εσόδων
4. Γραφεία κ.κ. Γενικών Δ/ντών
5. Γραφείο Τύπου και Δημοσίων Σχέσεων
6. Γραφείο Επικοινωνίας και Πληροφόρησης Πολιτών
7. Δ/ση Εφαρμογής της Φορολογικής Πολιτικής και Νομοθεσίας
Υποδιεύθυνση Α'- Άμεσης Φορολογίας (4)